

ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ

Білик Ігор Вадимович,
*курсант 3 курсу бакалаврату, «Право»
Національна академія внутрішніх справ*

Науковий керівник:
*Братель Сергій Григорович,
завідувач кафедри поліцейської діяльності
Національної академії внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, професор*

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ У СФЕРІ ДОКУМЕНТУВАННЯ ВОЄННИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

В умовах повномасштабної збройної агресії російської федерації проти України особливої актуальності набувають питання належного документування воєнних правопорушень, що є необхідною передумовою забезпечення невідворотності юридичної відповідальності, захисту прав потерпілих та формування доказової бази для національних і міжнародних судових інституцій. Важливе місце у цьому процесі посідає Національна поліція України (далі – НПУ), на яку покладається значний обсяг повноважень щодо фіксації фактів воєнних злочинів, збору доказової інформації, проведення першочергових процесуальних дій та забезпечення публічної безпеки на територіях, що постраждали внаслідок бойових дій.

У сучасних умовах адміністративна діяльність НПУ у сфері документування воєнних правопорушень характеризується комплексним поєднанням управлінських, організаційних, координаційних та превентивних функцій. Водночас практика функціонування органів і підрозділів поліції виявила низку проблемних аспектів, які потребують наукового осмислення та нормативного вдосконалення.

Насамперед варто звернути увагу на недостатню системність адміністративно-правового регулювання діяльності поліції у сфері документування воєнних правопорушень. Нині відповідна діяльність здійснюється на підставі норм Конституції України [1], Кримінального процесуального кодексу України [2], Законів України «Про Національну поліцію» [3], «Про правовий режим воєнного стану» [4], а також відомих нормативно-правових актів. Проте значна частина практичних питань, пов'язаних із алгоритмами фіксації наслідків бойових дій, взаємодією між

суб'єктами сектору безпеки і оборони, порядком використання цифрових технологій та спеціалізованих інформаційних систем, залишається недостатньо врегульованою.

Складність адміністративної діяльності поліції у цій сфері також зумовлена необхідністю функціонування в умовах підвищеного рівня небезпеки. Проведення оглядів місць подій на деокупованих територіях, документування наслідків ракетних ударів, фіксація фактів загибелі цивільного населення та руйнування об'єктів цивільної інфраструктури часто здійснюються в умовах повторних обстрілів, мінної небезпеки та обмеженого доступу до окремих територій. За таких умов виникає потреба у вдосконаленні організаційно-управлінських механізмів забезпечення безпеки поліцейських під час виконання службових завдань.

Окремої уваги потребують питання міжвідомчої взаємодії під час документування воєнних правопорушень. Практика свідчить, що ефективність фіксації воєнних злочинів значною мірою залежить від належної координації діяльності Національної поліції України, органів прокуратури, Служби безпеки України, Збройних Сил України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, експертних установ та міжнародних організацій. Водночас недостатня узгодженість інформаційного обміну, дублювання окремих функцій і відсутність уніфікованих підходів до формування доказової бази ускладнюють оперативність та результативність відповідної діяльності.

Не менш важливими є питання цифровізації процесів документування воєнних правопорушень. Використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, геоінформаційних систем, електронних баз даних, засобів фото- та відеофіксації сприяє підвищенню ефективності діяльності поліції. Разом із тим існують проблеми, пов'язані із захистом інформації, забезпеченням належного рівня кібербезпеки, стандартизацією цифрових доказів та інтеграцією різних інформаційних систем між суб'єктами документування.

Отже, адміністративна діяльність Національної поліції України у сфері документування воєнних правопорушень здійснюється в умовах значних організаційних, правових та безпекових викликів. Для підвищення ефективності відповідної діяльності доцільно: удосконалити адміністративно-правове регулювання процедур документування воєнних правопорушень; забезпечити належний рівень міжвідомчої координації; підвищити рівень матеріально-технічного забезпечення підрозділів поліції; розширити професійну підготовку поліцейських у сфері міжнародного гуманітарного права; удосконалити цифрові механізми збору та обробки доказової інформації; посилити систему психологічного забезпечення працівників поліції. Реалізація зазначених заходів сприятиме підвищенню ефективності діяльності Національної поліції України та забезпеченню належного документування воєнних правопорушень відповідно до національних і міжнародних стандартів.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28.06.1996. Дата оновлення: 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 09.05.2026).
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012. № 4651-VI. Дата оновлення: 01.04.2026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/4651-17> (дата звернення: 09.05.2026).
3. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015. № 580-VIII. Дата оновлення: 12.04.2026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/580-19> (дата звернення: 09.05.2026).
4. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015. № 389-VIII. Дата оновлення: 04.03.2026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення: 09.05.2026).

Василик Юрій Володимирович,
курсант 2 курсу бакалаврату, «Право»
Національна академія внутрішніх справ
Науковий керівник:
Скриник Мирослава Віталіївна,
доцент кафедри мовної підготовки
Національної академії внутрішніх справ,
доктор філософії у галузі права

THE PECULIARITIES OF VOLUNTEER ACTIVITIES IN THE LAW ENFORCEMENT SYSTEM

Volunteering in the law enforcement system is a dynamic and multifaceted phenomenon that bridges civic engagement and public security. In many democratic countries, volunteers play a pivotal role in supporting police departments, border agencies, and emergency response units. Their involvement ranges from administrative assistance to active participation in community patrols, crime prevention programs, and crisis support services [1]. This growing area of civil-law cooperation deserves scholarly attention as it reflects fundamental shifts in how modern societies approach public safety.

Volunteers in law enforcement systems operate across a broad spectrum of functions. In the United Kingdom, Special Constables serve as sworn officers with full police powers, while Police Support Volunteers carry out non-operational duties such as administrative work, victim support, and community engagement [2].

In Ukraine, volunteer formations have gained particular visibility since 2014, when civic organizations began actively assisting law enforcement in maintaining public order, particularly during periods of social unrest. The diversity of roles reflects the needs of specific agencies and national legal traditions [3].

The legal status of volunteers in law enforcement is governed by national legislation that defines their rights, obligations, and boundaries of authority.